

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 8 " — "		
Negyed évre . . . 2 " 50 "	Negyed évre . . . 4 " — "		
Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " 70 "		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KROROVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Felhívás a debreczeni polgárokhoz

és azokhoz, a kiket illet.

III.

Most már lássuk, Debreczen miről volt híres város? Arról, hogy bölcs elöljárósága volt, a mely az alattvalójával, egy a gazdálkodó, mint a mesterembereivel egyet értve, nem politizálva, hanem a lakosság jóléte, békesége, szorgalma felett oly atyailag gondoskodott, hogy a gazdálkodó polgárok összerakott kincseiből földeket zálogba vettek, azokat a polgárok között kiosztották, a fekete talajt nyilas számra, a homokos és erdő részt boglyásszámban, a szikes talajt, a hortobágyi pusztát osztatlanul hagyták jószágaik nyári legelőjéül. Meg kell itt említenem, hogy a fekete talaju tanyás földeken szabadon gazdálkodott minden polgár. A homokos és erdős részekre szabályokat alkalmaztak, nevezetesen a fát rábirták a város elöljáróira, oly módon, hogy a rendet fenn tartsa, hogy egy birtokosnak sem volt szabad a maga kaszálójából fát vágni a maga szükségletére, hanem vágás részekre felosztották és onnan kapta minden pol-

gár adója után a famennyiséget, kinek milyen alakban kellett, a levágási költség megfizetésével. A vágás térre legeltetni 7 évig akár volt birtokos, akár nem, bemenni nem volt szabad; de kaszálni a hol csak tudott: szabad volt minden birtokosnak, a maga területén határtól határig, a felszabadult területen mindenki úgy gazdálkodott ápril 24-től Szent Mihály napig, a hogy akart. Szántott, vetett, kaszált. De őszszel köteles volt megengedni a közös téli legeltetést.

Itt fel kell hogy hívjam az olvasó figyelmét arra, hogy a levágott famennyiséget a debreczeni polgárok és a köztük-élő szegényebb sorsu szekeres emberek hordták haza a fatő közül, kinek-kinek a saját lakhelyére, a kialakított bérfizetésért. A városnak az erdőhöz való jogáról szó sem lehetett, mert ott a városnak törvényes joga egyáltalában nem volt, csak mint Atyát bízták meg az apáink; mert akkor az Elöljáróknak is voltak birtokai és százával voltak a barmai.

Addig birták az apáink ezeket a pusztákat, hogy törvény szerint az övék lett, adás-vevés tárgyát képezte, képezi ma is, mind a fekete talaju tanyás birtokok, mind a homokos ta-

laju erdős birtokok, csak a hortobágyi puszta osztatlan birtokai vannak kivéve a városi elöljárók praktikájának.

Lássuk mi volt az a szabadság? A lakosság szabadon végezte a maga teendőjét, a gazdálkodó úgy gazdálkodott, a hogy akart, úgy legeltetett a Hortobágyon, a hogy akart, csak szokásai voltak, a melyek oly tapasztalásokon alapultak, a melyek a polgárságnak és az egész Debreczen város lakosságának boldogulását, egyetértését fenn tartották. A nép szabadon választott magok közül bölcs elöljárókat, a kik a nép jogos kívánságát beismerve bölcsen tudtak itélni; nem volt Debreczennek királyi táblája, sem igazságügyi palotája, még ügyvédje sem, még sem volt adóssága; de volt boldogsága. Pedig a polgárokból alkotott kapitányszék határozott, azoknak pedig egynek sem volt diplomája, csak bölcs belátása és az utódokra való gondolkozása. Debreczen polgárai tisztelték egymást, akár mester ember volt, akár gazdálkodó; úgy végezte dolgait mindenki, ahogy jónak látta.

Ez volt az az igazi boldogság, mert a lakosság boldogul élt és gazdag lett. Iskolákat építtetett. Az országra szóló híres, debreczeni collegium költ-

Nóta a németről.

(Régi kuruczmodra.)

Lássátok, most is a régi a német,
A magyart s hazáját hogyan enné meg!
Szöröstül, bőröstül fellakmározna,
Még ékes nyelvünket is feláldozná!
A mi volt, ma is az, német a német,
— Egymást enné meg!

Nem elég a marhánk nyeldesit váltig,
Nem elég, a buzánk övé egy szálig,
Még ékes nyelvünkre is szörnyű éhes,
Szoktatna minket a német beszédhez!
A mi volt, ma is az, német a német,
— Egymást enné meg!

A magyar szabadság osztráknak préda,
Erkölsét tolja ránk, akármí czéda;
Ellenünk zúditja testvéreinket,
Nem vesz kutyába se, magyarok, minket!
Ami volt, ma is az, német a német,
— Egymást enné meg!

Jaj, mi lesz belőlünk, ha ez így megyen!
Vesd meg hát, nemzetem, ami idegen!
Beszéded, erkölcsöd, színházad, tánczod,
Vessen le idegen, csuf német lánczot,
Ami volt, ma is az, német a német!
— Egymást enné meg!

Magyarom, magyarom, vaksággal vertek,
A német sógort be rosszul ismerted!
Nyisd ki szemedet, zárd be a szivedet,
Huzd ki a kardodat, üsd az ellenedet!
Ami volt, ma is az, német a német,
— Egymást enné meg!

Gr.

Regény a hajdukról.

(„Belső emberek” regény, írta: **Gyöngyösi László.** Ára 1 korona. Budapest, Singer és Wolfner kiadása, 207 oldal. Kapható László Albert és Társa debreczeni könyvkereskedésében.)

Mintha csak egy régi módi nánási fehér hajdu ház ablakán tekintenek be valami jóízű, derült, egészséges, hajdu összejövételre és ott látnám a pávatollas tükör alatt, a tulipánt virágokkal festett kanapén, a széleshátú, terített abroszu öreg diófa asztal fején a mézes szavu kálvinista papot a hajdufőhadnagygyal, a nótáriussal, a szenátorokkal, arektorral, tanítókkal, kurátorral, presbiterekkel együtt a belső emberek változatos társaságát, elegyítve a gazdanép kevély férfiai-
val, fekete selyem fejkendőse asszonyaival s ró-

zsásszájú leányzóival. Rózsás órrosokban illatoz a vörös ürmös bor és a fehér nép legkedvesebb csemegéje a hagynivaló baka-tor szőlő.

Midőn a Gyöngyösi László „Belső emberek” regényét átolvastam — és még igen sokszor átfogom olvasni — mondom, oly jóízű, derült érzés ébredt bennem, mint-hacsak a nánási hajduk valamely összejövételére tekintetem volna a fehér hajduház azon zöldüveg színű ablakán, melyben rendes körülmények között mályva, muskátli és tenger hagyma virágai, gyógybalzsamos levelei szoktak hivatogtatólag zöldülni és díszelgni.

A kövér hajdu föld életerős embereit minden jóízű és ferde tulajdonságaikkal együtt találtam ebben a pompás, ebben a derűs, ebben a hazugságnélküli élethív s tiszta magyar könyvben, mely a Gyöngyösi László elősmert, zamatos magyar írói tollának becsületes, kiváló alkotása.

A kálvinista hajduság töről metszett embereit, duzzadt kövér és kevély életét annak bensőbb meleg, kedves vonásaival együtt még nem festették úgy le, mint Gyöngyösi László ezen eleven könyvében, mely eredetiségben, természetes és mindamellet még sem sértő hűségben, vázában, mint egész szerkezetében, nyelvében és lel-

ségéhez hozzájárult, azt hívén apáink, hogy ha fiait kitaníttatja, hogy nem csak irni olvasni tud, ha nem tudja Isten miféle diplomákat kap a gyermeke; majd akkor lesz boldog minden unokája. A mely debreczeni polgár így gondolkozott az — fájdalom — nagyon, de nagyon csalódott. Épen úgy járt vele, mint E. M. debreczeni polgár, kinek gyermeke nem lévén, felfogadott örökből egy szegény gyermeket, kitaníttatva ügyvéd lett belőle, és mi történt? Az öreg apát beperelte, egyre azt mondta az öreg polgár: »Nem hittem, hogy farkast neveltetek!«

Most már lássuk, mit csinált a tanács 25 év óta? Elosztatta a bellegelőt, amely a lakosság volt és a maga magáját meg vétele nagy árba a lakossággal, azt mondván Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, hogy ezt ezért muszáj tenni, mert el akarja kerülni a községi adót és községi pótdó nem is lesz addig, amíg ő polgármester lesz!

Ez történt 1878 ban. De úgy lát szik nem soká tartott, az a teméttelen kincs, mert már 1882-ben újra pénzre lévén szükség a debreczeni polgárok nevének levő úgy nevezett csere kaszálok birtokra gondoltak és a birtokos polgárok tudta nélkül határoztak olyan alapon, hogy az erdőnek csak a tisztása a birtokosé, de a fás rész a városé,

kében oly gazdag magyar, mint a mily gazdag, miát a mily magyar a maga nagyságában és kicsinyességében a hajduság és a hajduságnak egyik gyöngye Hajdu-Nánás, melynek ódon kis gimnáziumában maga Gyöngyösi László is professzorkodott és így saját megfigyelései, tapasztalatai után szűrhetette le a kesernyét, majd vidám következtetéseket a kálvinista hajdu életéről és alakokról.

Gyöngyösi László ezen pompás hajdusági regényt a szabadságharc elrúlása után következett nehéz elnyomatás éveiben játszatta le, midőn az osztrák a bitófák, a börtönök, a rabkatonáskodás martirjait el-emésztvén: még fosztogató, szemérmetlen beámtér haddal és durva zsandársággal és sionokkal nyomta, keserítette az elárvult és elárvult magyar népet.

A könyv bevezető fejezetei a híres, az akkor még csorbítatlan erkölcséről, gazdagságáról, erős, tiszta kálvinistaságáról méltán híres Debreczent mutatják be, azon történeti eseményt érdekesen foglalva a regénybe, midőn Balogh Péter püspök a császár és a császár biztosának ellenére, de az Úr Isten szent nevével nyitotta meg és tartotta meg a kistemplomban azt a nagy egyházi ülést, melyet „pátens forradalomnak“ neveznek; a mely időben — a regény szerint — bizonyos nevezetű Kalas István a kollegiumnak egyik papipályára készülő első diákja volt. Egy igazi kálvinista magyar diák. Fekete atillás. Középtermetű, de izmos legény. Ábrázata piros-barna. Körteformájú arca felül erősen gömbölyű, alól az al felé egyre szűkül, de kerek. Magyar a kalapja. Csizmába huzva a zsinóros nadrágja. Fényes, fekete, serkedő kis bajusza alól husos, piros ajka virul. Ezen bizonyos tiszteletes Kalas

azt állítva, hogy nincs telekkönyve, csak uzuson alapszik.

Irtta:

Óri Mihály

Protestáns önértzet.*

A »Debreczen« 249-ik számában »Néhány magyar szó cím« alatt jeles írónktól, Benedek Elektől egy cikk van közölve, melyet a szerkesztői megjegyzés a hajdusági kálvinisták figyelmébe ajánl és pedig mint olyat, melyhez csatlakozását nyomatékkal hangsúlyozza.

A kérdéses cikk alaphangjával én részemről annyiban egyetértek, hogy a felekezeti harc szítását hazánkra nézve nemcsak károsnak, sőt határozottan veszedelmesnek tartom, tisztelem még azt a hazafias érzést is, mely a vallási sérelem előtt a le-

* Erdemes munkatársunk, Hlyés Endre ref. lelkész ur tollából közöljük és pedig szívesen közöljük ezt a cikket, noha mi a magunk részéről a Benedek Elek kiváló írók felfogását osztjuk is. Szomorú volna, ha a magyarság és a kálvinisták önértzetét a Magyar Szóék tartatnák fent, de ettől távol is állunk, ha még oly nyomatékosan ajánlják is az esperes urak és egyéb tiszteletes urak ezt a lapot a kálvinista magyaroknak. A mit a jó magyar és jó református Benedek Elek mondott, magyar szívből volt az mondva, hogy helyeseltük, nem szegyenkedünk miatta; mert nem a protestáns önértzetet kifogásolta Benedek Elek, hanem a felekezeteknek egymás ellen való izgatását, mellyel egymás ellen uszítják és tehetetlenné teszik a halálos ellenségeiktől környezett magyarságot. Fel. szerk.

István diák uram a Gyöngyösi regényének jóízű felfogása és kiállítású hőse, a ki noha minden tudományokban jeleskedik és vezetője a kollegiumi ifjúságnak, mert csak a rektor-professzornak, tudós és nagytiszteletű Menyhárt Janos urnak is kedvence, lévén Kalas „nagy zsidó“, tudniillik a héber nyelv tanulásnak is mestere; de mindez nem akadályozhatta a komát abban, hogy a nagybotos Nyakas Béni, a nótás Balogh Bandi és a kis Kozma Ferke vérgazdag eleven diák pajtéival a csárdát is ne látogassa; behuzódik Bányi bátyához, a ki a regényben Pecznek neven szerepel.

Üdőbb leírás még alig irtak a debreczeni diák életéről, mintahogy azt Gyöngyösi czafrang, felesleges cziczoma nélkül ezen könyvében írja és mutatja és azon nyomott kornak hangulata és ábrándjai is zoman eozzák e sorokat, — a régi honvédtiszt, ki a diákok előtt „ezredes urként“ szerepel, a kurtakocsmaiban titkon huszárnak, tüzernek, bakának verbuválja a tógás diákságot, a mely a „longa“ füstjével együtt eregeti szelnek szívet dobantó szép, gyönyörű, honszabadító ábrándjait.

A nóta vége az, hogy tiszteletes Kalas István uram egy mámoros éjszakai diákaland után a rektor-professzor ur elé kerül. Vagy a karczer vár a szegyenkedő első diákra vagy . . . mivel a gémesi hajduk kis „partikulájukba“, a hatosztályu diákiskolába nagyon bizonytalan feltételek mellett és bizonytalan kenyerre kisegítő diák tanitót, rektort kérnek, hogy a becsukatás szegyenétől meneküljön az első diák, inkább a gémesi partikula-rektorságát választja, meghagyatván neki a kollegium érdemes és tudós előjárói által az ut és mód, hogy azért hátralevő vizsgáit, a papvizsgát is lehelyezhesse.

helőségig szemet hunyni kész, csak hogy a haza ne szenvedjen miatta, de azt már nem fogadhatom el, hogy protestáns (felekezeti) önértzetet ne ösmerjünk.

Ha jól emlékezem, az egyházpolitikai törvények főrendiházi vitatása alkalmával a r. katolikusok ellenzésével szemben a mi néb. Papp Gáborunk mondta volt azt, hogy ő első sorban magyar és csak azután református. E nyilatkozat a hazafias fellángolás olyan nyilatkozata, mely arról teszen bizonyosságot, hogy a ref. lelkész szívében a magyar önértzet ott hon van és pedig annyira, hogy hazájáért mint felekezeti ember áldozatra kész. De épen ezért ama nyilatkozatban nemcsak a magyar, hanem a református ember önértetének megnyilatkozását is látom; mintha csak ezt mondta volna: az én vallásom a hazáért hozandó áldozatban nem állit engemet lelkiismereti kényszer elé.

Alig hiszem, hogy joggal helyteleníteni lehetne, ha a magyar önértzet mellett ott él szívéünkben a református önértzet is, én legalább az utóbbit magamban nemhogy elveszni, de még csak elhanyagolni sem tartom szükségesnek a végből, hogy talán így jobb magyar leszek; sőt abban az édes ábrándban ringatom magamat, hogy vallásom az én hazaszeretetemnek szárnyakat tűz.

Három hü diák pajtéja a pusztai csárdáig kiserik el Kalast, hol nótás Balogh Bandi az árokpartján élvezett hajnali ozsonna után kiürült kulacsot még megtölteti az utra, a nagybotos hajdufi, Nyakas Béni remek csáti botot ajándékoz neki utitársul és a kis Kozma pedig egy ajánló levelet Gémesen lakos kedves özvegy anyjahoz, a kinél Kalas őszinte magyar fogadásra talál később.

Az egészséges, életerős kálvinista diák csak midőn a pajtásaitól elválk, midőn az akácok között eltűnik a csárdának vörös kéménye is, ekkor érezi igazán, hogy mit vesztett és milyen bizonytalan sorsra szánta magát. Hogy kerül elébe öreg, kis falusi lelkipásztor atyjának, a ki szeniort, kül ödi akadémikust, nagypapot nagykulesos ekléziában várt belőle és ime most ő gyalog bandukol ama híres hajduváros felé, a hol a gimnáziumi tanitót a határra szokták hordani?

E közben, midőn a diák ballag tovább és tovább, Gyöngyösi gyönyörű képeket fest a hajduföldről. Szikes puszták, termő mezők vonulnak el, az aczélezott pásztor alakok, országutszéli csárda bolygó betyár vendégeivel, a csöndes, egykedvű kocsmáros és a gémesi felelős csendbiztos, majd aztán maga a sugár tornyu kevély hajdufészek Gémes, a fehérre meszelt nádfedeles házai- val, a hol sok csalódásban részesül tiszteletes Kalas István uram, még a szivesalodásban is; de hányt hajója itt mégis révbe ér, miután több ábrándjairól lemondott és elvette a Vitányi Józsefné lányát, a kivel tanyát is kapott.

Amde míg tiszteletes Kalas István ur a jöttment rektorból a törzsökös hajducsaládba így beleoltja élete fáját és a kövér buzatermő földön, hihetőleg elhízva, fejezi regényét, közben a hajdufészek küzdelmével, törek-

Minden állásponton lennie kell az embernek önértetének, ha ez hiányzik, szerény véleményem szerint úgy álláspontja nem a szilárd meggyőződés, hanem inkább a megszokás, vagy a tömeggel haladás álláspontja. A református vallás is egy álláspont a lelki szükségletét kielégíteni törekvő emberre nézve; és akit a meggyőződés köt, az önértettel vallja magát reformátusnak, egyházának anyagi és szellemi fejlődésén hiven buzgólkodik s az egyháza ellen irányuló támadásokat a hitben megállás hozzá illő méltóságos fegyverével visszautasítani törekszik. Ez az önértet korántsem hozza magával, hogy sanda szemmel nézzen a más hitűek templomára, sőt mivel a magáét lelkében tiszteli, tiszteli a másét is; de megvan annak az az áldásos hatása, hogy a véle felruházott ember a támadások alatt nem hanyatlik el, hanem a támadások hanyatlának vissza róla.

Néh. Szilágyi Dezső mondotta azt az egyházpolitikai viták idejében, hogy a felekezeten kivüliség törvény általi megengedése semmi nagyobb veszedelemmel nem fog járni a történelmi egyházakra nézve, mert bizonyára fokozottabb tevékenységet fognak kifejteni a lekipásztörök; ez a fokozottabb tevékenység pedig a felekezeti önértet ápolásában nem csekély mértékben határozódik s ha abban csucsosítanak ki vallási meggyőződésünket, mint az

véseivel, szokásaival, eredetiségével és mennyi töröl metszett kitűnő magyar alakjával ösmerkedünk meg. Látjuk a józan hajdukot, hogy midőn a német elfoglalja a kö városházákat, ekkor ők a régi főhadnagy csürjében gyülekeznek, ott tartanak a régi hajdu előjáróság megmaradt tagjaival együttérve minden ügyekben kurta furcsa hajdu törvénykezéseket, csak hogy a német által rendelt előjárókat kerüljék; sőt a ki hozzájuk fordul, azokat készek magok közül ki is közösíteni.

Megösmékedünk a falu szájaival, a nyírott bajszu Mároval, a cifra beszédű Alföldivel, akik a malmok alatt viszik a szót, és a kik midőn szóba kerül és pártokra szakad a hajdudűszek népe, hogy a gimnáziumnak vagy elemi iskolának hasítsanak ki a réshányós áldott földet maguk között osztani fel. . . De győz a latin iskola pártja és bárha a kisvárosi élet szereplő alakjainak derűtséggeltő gyöngéit nem kiméli ez éles szemű, eleven festésű író, a kalvinista magyar népnek egyik első tulajdonságáról is meggyőz, hogy áldozat készségének nincs határa ha igaz relégiójának erősítéséről van szó, melyhez alapul tekinti és tartja fenn iskoláit.

És az eredetibbnél-eredetibb, igazi, eleven, nagy és kis hajdu embereket, a guny éles, a ferdeségeket sem kiméli késével kifaragva a szerző, micsoda találóan jellemzi ezt a jó h a j d u n é p e t a mely — t. i. a gémesi hajdu — törvénytisztelő és rakoncátlan egyszerre, kiszámíthatatlan merev, hajlíthatatlan és kezes, vezethető, mint a barány.

Valóban ilyen ez a nép, de valóban

egyszeri atyafi mondotta: minden valóság jó, csak a kárvallás nem, bizony akkor egyházunk mihamarabb sokoldalú vereséget szenvedne, amit pedig egyetlenegy ref. ember sem kívánhat.

A protestáns önértet együttesen a magyar önértettel tiszteletreméltó nagy dolgokra volt képes nemzetünk életében s épen hatalmának fényének a tetőpontján, Bethlen Gábor idejében úgy nyilatkozott e képesség, hogy a felekezeti türelmellenség vádjá, tudomásom szerint, a történelem ítélőszéke előtt sem érhetette ezt a kort.

Bethlen Gábor maga volt a protestáns önértet megtestesülése, ha valaki, úgy ő önértetes protestáns volt; de épen mint ilyen, a lelkiismereti szabadság elvét komolyan vette. És az én meggyőződésem az, hogy a felekezeti gyűlölködésnek épen ez az önértet a leghatalmasabb gátja, mert a hol erős az ellenállás, azt megtöri az ostrom, eltompulnak a legélesebb fegyverek is.

Hogy épen a Magyar Szót, mint a protestáns önértet ápolóját lehet-e, helyes-e egy protestáns papnak ajánlani, erre nézve határozott véleményem nem alkothattam még magamnak, mert a nevezett lap irányát, bevallom, nem volt módomban eddig tüzetesebben megösmerni.

Benső indittatást csak arra éreztem, hogy a protestáns önértetre vo-

ilyenek a nagyjai is. A főnótárius, a ki tizezreket hagyományoz a diák iskolának, de kiköti, hogy a kamatokat élete fogytáig maga élvezze. . . Aztán a papok, a presbiterek a kurátor, a kis harangozó s hórihorgas Kutron uram czeheli csizmadia és iskola szolgálja, a vetengő tanítók, — Bethlendi pap alapítványt tett azon tanító részére, akinek több a gyermeke, így ez alapítvány a születési esetek emelkedésével függ egybe, — a szenátorok, a főhadnagy, Darcsi és Pungor a széleshatu, vasmarku városi cselédek és az öreg „minek hiják ur”, professzor Szakács Mózes uram, a ki mielőtt ösmerkedne és barátkozna, figyelő állásba helyezkedik. . . Aztán a Kalas rektor ur édes atyja, a kis, szegény falubeli tiszteletes, a kinek legfőbb boldogsága, hogy negyvenéves prédikátorsága alatt kis felekezetének ragyogó fedelű, bádogtötös tornyot építtethetett.

Mondom tehát, mintha csak az öreg eperfa lombja alól tekintetem volna be a fehér hajduháza kis ablakán a szobába, hol együtt ülnek a hajduváros jeles és ösmertes alakjai derűlten, életeleveníen, hamisítatlan szokásaik között, oly kedves, oly hűségnekem ez a könyv. Gyöngyösi Lászlónak a „Belső emberek” ről írott könyve, mellyel nem győzők betelni, melyet nem győzők eléggé ajánlani azoknak, a kik valódi magyar életet, valódi kalvinista hajdumagyar embereket akarnak megösmerni, ha mindjárt a ferdeségeikkel együtt is.

Gyöngyösi László ezen egy könyvével is az igazi mesterei közt dicserhető az újabb, a valódi magyar irodalomnak. — Az élet ez a könyv, melynek beszerzését bátran és szívesen ajánlom a magyar irodalom minden barátjának. Irta: Ifjabb Móricz Pál.

natkozólag mondjak véleményt lehetőleg építően, de mindenesetre lelkeimre nézve megnyugtatólag.

Illyés Endre.

Zsidó gimnázium.

Magyarországon minden felekezetnek van gimnáziuma, csak az izraelita hitfelekezetnek nincs. Minden felekezet megelőzte ebben a zsidókat — mondja a Magyar Nemzet — még az unitárius is. Ugy van, megelőzte — mondjuk mi — még pedig két közepiskolával előzte meg, holott a Lipótvárosnak egyetlen utcája nagyobb vagyont felett rendelkezik, mint az egész hazai unitáriusság.

Mert nincs zsidó gimnázium? Azért nincs, mert a zsidók nem építettek. Van-e szükség zsidó gimnáziumra? Nincs.

Mért nincs szükség zsidó gimnáziumra?

Azért nincs szükség zsidó gimnáziumra, mert annak ma már nincs értelme. Abban az időben, mikor a Bethlen Gáborok s más nagy hazafiak közép- és főiskolákat teremtettek, még pedig felekezeti jellegűeket, szükség volt a felekezeti iskolákra, mivel hogy az állam iskolafentartó kötelességet nem ismert. Am az utolsó harmincz esztendőben az állam egész seregét állította fel a közepiskoláknak; segíti a segedelemre szoruló felekezeti közepiskolákat s ezek az állami és felekezeti iskolák nem fogadták-e be kebelökbe a zsidó fiukat? Igaz-e, hogy a közepiskolai tanulósnak csaknem egynegyedrészre zsidó, holott a zsidóság az ország lakosságának csak csekély százalékát teszi? Igaz-e, hogy Budapest némely gimnáziumában többségben vannak a zsidó fiuk? Hol van az a zsidó fiu, aki a közepiskolából kiszorult?

Miért kell hát a gimnáziumok számát egygyel szaporítani? Erre én más elfogadható választ nem találok: a pesti izraelita hitközségnek a ladjában felhasználatlanul hever egy millió 780 ezer korona közepiskolai alapítvány, tehát föl kell építeni a zsidó gimnáziumot. Én meg erre azt mondom: azt a gimnáziumot még sem kell fölépíteni. Ha az ország közepiskolai tanulósnak csaknem egynegyedrészre zsidó fiu s ebben az országban van vagy százötven közepiskola: elég-e egy zsidó gimnázium? Megállhatnak egnél? S ha a keresztény zsidót, a zsidó meg a keresztényt félrehuzódással vadolja, szükséges-e e félrehuzódást még jobban kielesíteni zsidó jellegű intézmények alapításával? Feledi-e a zsidóság az antiszemizmus jelszavát, mely a zsidóságban nem a vallást, hanem a fajt pellengérezzi?

Zsidó gimnázium: ennek a multban nincs gyökere. Minden más felekezetnek megvannak e téren az ő tiszteletben tartandó hagyományai, a zsidó felekezetnek nincs. Ennek nem oka a zsidóság: mindössze felszáz esztendő az ő iskolaalapító szabadsága, tehát hagyományai nem is lehetnek. Hogy most kezdjek azt, mi egykor nemzetfentartó cselekedet volt a halhatatlan emlékü Bethlen Gáborok részéről, ennek értelme nincs. Hogy most építsenek zsidó gimnáziumot, ezt nem diktálja nekik semmiféle kényszerűség. Egy gimnáziummal több az országban: ez semmi. De egy zsidó gimnáziummal több: ez már nem semmi. Ez nemcsak azt jelenti, hogy mi is akarunk magunk részére egy felekezeti gimnáziumot, de jelenti azt is, vagy legalább látszik jelenteni: hogy mi a mi faji jellegünket meg akarjuk védeni, mi a magyar fajba beleolvadni nem akarunk. Mit ér,

ha ez ellen a zsidóság összesége egyhangulag tiltakozik? Az emberek lelkén sohasem uralkodott vérsesebben a gyanakvás, a bizalmatlanság, a rosszhiszeműség, mint manapság. Harcban állanak az összes keresztény felekezetek. Még az irodalom is felekezetek szerint kezd sorakozni. Minden felekezetnek van irodalmi társasága. A zsidónak is. Van már felekezeti szellemű szépirodalom is. S ebben a nagy összevisszaságban, ebben a nagy bolondulásban, éppen most jut eszébe a zsidóságnak: *ni, ni, nekünk még nincs gimnáziumunk!*

De hogy ez eddig nem jutott eszébe! Ugy-e, ez az idők jele? Igen, ez az idők jele.

— Jó, jó, — mondja a pesti izraelita hitközség — de mit csináljak az alapítványokkal?

Már azt én igazán nem tudom. Mondanám, hogy a kamatait osszák ki ösztöndíjakul a zsidó fiúk között. Mondanám, hogy tegyenek még sok, nagyon sok alapítványt, amiként tettek hajdan azok a lelkes hazafiak: katolikusok és protestánsok. Aztán mondhatnám azt is, hogy nem okvetlen szükséges követni mindenben a keresztény urak példáját. Nevezetesen: nem okvetlen szükséges, hogy minden zsidó fiu a gimnáziumban keresse az üdvösséget. Hogyha például a szegény öszeresnek van hat fia nem okvetlenül szükséges, még a nemzeti kultúra szempontjából sem, hogy mind a hatból fiskális meg doktor legyen. Mert nem valószínű, hogy mind a hat tudományos pályára termett. Mondhatnám: ha a gazda ember két fia közül egyik gimnáziumba megy, a másik meg otthon marad az eke szarva mellett, mért ne foghatná meg az ekeszarvát a falusi zsidónak is az egyik fia? Mondhatnám: valameddig a zsidóság az életpályák közé be nem fogadja a földnek művelését, ami minden más foglalkozásnál erősebb demonstrációja a magyar fajjal való együtt élni és halni akaró öszinte törekvésnek: nyiltan vagy alattomban mindég dühöngeni fog az antiszemitizmus.

De nem folytatom tovább, mert attól tartok, hogy megint nagyon becsületesen, nagyon őszintén beszéltem, tehát félre fognak érteni. És a zsidó gimnáziumot ugyis felépítik, akármit beszélek. Mert vannak idők, mikor a becsületesebb beszédet a legbecsületesebb s a legokosabb emberek sem értik meg.

A zsidó gimnázium fel fog épülni, mivelhogy nincs reá szükség!

Benedek Elek.

Puky Gyula főispán beiktatása.

— A küldöttségek fogadtatása. —

Hajduvármegye és Debreczen szab. kir. város új főispánjának, Puky Gyulának szombaton ment végbe beiktatási ünnepélye.

A városházán tartott diszközyülés után Puky Gyula főispán a polgármesteri szobába vonult, hol az eléje vezetett üdvözlő küldöttségeket fogadta.

A küldöttségek sorában első volt a városi tisztikar, kiket Komlóssy Arthur főjegyző polgármesterhelyettes vezetett.

A főispán válaszában kijentette, hogy életének java részét ő is a tisztviselői karban töltötte, így hát tudja méltányolni a tisztviselők helyzetét. Bizalommal fogadja a tisztikart, de viszont ő is bizalmat, teljes nyíltságot és őszinteséget vár, mert csak így működhetnek eredményesen.

Ezután az ev. ref. egyház presbyteriuma üdvözölte a főispánt Szinay Gyula vezetésével, Szinay Gyula ezen üdvözlő szavakat mondta:

Méltóságos Főispán Ur!

A debreczeni református egyház részéről, annak presbyteri küldöttsége sorakozik sorozatába az üdvözlőket üdvözölni Méltóságodat.

Ez az erős magyar Kálvinista Egyház, melynek üdvözlését mi most tolmácsoljuk, meg az ő magyar város, a melynek élére most Méltóságod elhivatott: egyazon régi nemes törzsnek két hatalmas kajtása.

Ha a történetírás szövénekének fény-sugaraival bevilágítunk a letűnt száza dokba, „Egyház és Város” testvéri együttérzésének lélekemelő példájával találkozik tekintetünk.

Látni fogjuk, hogy ez a társadalmat alkotó két hatalmas szervezet minálunk, itt Debreczenben még csak a nem nagyon régmúlt századokban egybeváltak forrva. Hiszen, hogy egyebet ne említsünk, a reformációtól kezdve egészen a csak imént lehanyatlott század elejéig, a debreczeni református Eklezia ügyeit a lelkeszi kar, meg Debreczen város református Tanácsa és Valasztott hites közönsége (Magistratus et electa jurata Communitas) igazgatták.

Elhatározták majd később az idők fejleményei a két szervezetet egymástól, de nem szembe, hanem egymásmellé állították azokat, hogy az egy azon nemes törzsből származott két testvér: „Ős Egyház és Ős Város” karöltve munkálják a civilizáció legmagasabb feladatait, mit ez a két szó fejez ki: Vallásosság, Népművelés.

A mikor e két egybefort intézmény egyikének, a vagyonban és hatalmi jogkörben erősebbnek, a Városnak élére Méltóságodat, az igazságérzéséről ősmert férfit, egyházunk hitbuzgó tagját látjuk most oda állítva: akkor bizonyos megnyugvással tekintünk mi, a gyöngébb testvér, a jövő elébe, mert bizunk abban, hogy a százados történelem hagyományai által megszemelt testvéri viszony ápolása, — miben mi fáradni nem szününk — ama másik részről is a legjobb kezébe van letéve, bizunk benne, hogy valamiképpen az elmúlt időkben úgy majd a jövőben is karöltve fogunk megint civilizatorius misszióink útján, a vallásosság és népművelés munkálásában haladni. Bizunk abban, hogy a mi törvényes s évszázados történelmi hagyományokon alapuló méltányos igényeink erősebb testvéreinknél az igazság mértéke szerint fognak mérlegeltetni.

Nem most nem mai fenkölszemlemű beszédéből tanuljuk mi méltóságodat megősmerni, figyelmünknek tárgya volt már a múltakban is ismert működése úgy az egyszerű presbyteri, mint a fényes bírói székekben.

Tudjuk hát nagyon jól, hogy ékesíti méltóságodat nemcsak mély vallásos érzelem, hanem ékesíti — a mi Otributumuma a bírónak és legszebb erénye a valódi férfúnak az igazságosság, a pártatlanság, a függetlenség.

És megvagyunk arról győződve, hogy a mikor méltóságod Ősmagyar kálvinista egyházunk ikertestvérünk ez ősmagyar városnak élére áll: akkor magával hozta — hisz lelke ezektől el sem választható, — mindeme nemes erényeit.

Igy üdvözöljük mi Önt méltóságos uram és kérjük Istent, hogy adja aldását működésére.

A főispán az üdvözlő szavakra felelve felhozta, hogy azok közül az emlékek közül, melyeket pár év előtt a városból magával vitt, egyik legékeesebb emléke az, melyet az ev. ref. egyház presbyteriumában eltöltött. Most visszatérte után sem marad tétlen s akármilyen csekély teret is foglalhat el az ev. ref. egyházban, szívesen fog munkálkodni.

A róm. kath. hitbizottmány küldöttségét Wolaffka Nándor vál. püspök vezette. A főispán hosszabban válaszolt s kijelentette, hogy ő felekezetek közötti testvéries viszony ápolására fog törekedni s erre kérte a küldöttséget is.

Az ág. ev. ref. egyház küldöttsége nevében pedig Papp János lelkész üdvözölte az új főispánt.

Az izr. hitközség küldöttségét Krausz Vilmos főrabbi vezette, kinek beszédére a főispán felhozta, hogy örömmel hallja a szónoktól a hazafiság hangsúlyozását, hiszi, hogy működésében számíthat a hitközség támogatására is.

Sorra járultak ezután a többi küldöttségek is és pedig az aut. izr. hitközség küldöttsége Strasser Salamon főrabbi, a helyőrségi tisztikar nagy küldöttsége Kaffka Ignác dandárparancsnok, az ev. ref. kollégium tanári kara Csiky Lajos, a kegyes tanítórend főgymn. tanári kara Várady Károly az ev. ref. tanítók küldöttsége Horkai Lajos, az izraelita iskola tanteszülete dr. Popper Mór elnök, a főügyesség küldöttsége Iggyártó Sándor, a közjegyzői kamara Lestyán Adorján kamarai elnök, az ügyvédi kamara Mark Endre, az üzletvezetőség Tolnay üzletvezető, a szabadelvű párt küldöttsége Lengyel Imre vezetésével üdvözölték az új főispánt. A függetlenségi párt nevében Kovács József pártelnök üdvözölte a főispánt.

A főispán válaszában felemlítette, hogy a mostan ért megtszületésében legnagyobb-nak a függetlenségi párt üdvözlését tartja.

Az ő hivatása két részből áll; politikai és tisztviselői. A kettőt el tudja és el is akarja választani. Ami a politikai illeti mindenkinek van meggyőződése s ő az ellenkező meggyőződést tisztelően tartja, ami a tisztviselői működést illeti, ott nem ismer politikát, itt egyet kell érteni, együtt kell működni s pártatlanul kell eljárni. Működésében számít a füg. párt támogatására is.

Ezután még számos küldöttség járult a főispán elé, úgy hogy a küldöttségek fogadása 2 órakor ért véget.

NAPI HIREK.

Lapunk mai számából helyszüke miatt több közlemény és aktuális újdonság kimaradt.

Ó- és újévi istentiszteletek.

Ó-év utolsó napján.

D é l u t á n.

Nagytemplomban Dicsőfi József. Kis-templomban Kiss Tamás esk. fel. s. lelkész. Újtemplomban K. Tóth Kálmán. Ispótytemplomban Mitrovics Gyula. Csapókerthben Kovács János lelkész.

Új-év első napján.

D é l e l ő t t.

Nagytemplomban Dicsőfi József. Kis-templomban K. Tóth Kálmán. Újtemplomban Mitrovics Gyula. Ispótytemplomban Kiss Tamás esk. fel. s. lelkész. Csapókerthben Kovács János lelkész.

D é l u t á n.

Nagytemplomban Bartha György 3 éves hittanhangoló. Kistemplomban Görömbel Péter s. lelkész. Újtemplomban Lengyel Imre hittanhangoló. Ispóty templomban Zakariás Károly hittanhangoló.

Az ágost. hitv. evang. templomban ó-év estélyén d. u. 5 órakor Materny Lajos főesperes, új-év napján d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

Mellőzött országos képviselő.

Az új főispán beiktatásának kellemetlen incidense is volt. Meghívták a beiktatásra mindenkit, a ki él és élni akar, de a hajdunánási választó-kerület országgyűlési képviselőjéről, a kit Magyarországon még a gyermek is jól ismer, a ki hazánk egyik ragyogó büszkesége és e mellett kétségtelesen Hajdúvármegye legnagyobb kerületének a bizalmából van a törvényhatósági házban, szépségesen megfellebbezések a vármegyei fő- augurok, Valószínűleg szándékosan. Mert aligha gyönyörködtek nagyon abban a férfias, szép levélben, melyet az említett képviselő lapunk felelős szerkesztőjéhez írt, helyeselve a vármegyei korrupció ellen megindított küzdelmet. Mélyen tisztelt, jó urak: egy Rákosi Viktor, egy kiváló író és Hajdúvármegyei képviselő megérdemelte volna önként az a leereszkedést, hogy a beiktatás ünnepre meghívják. Ezt a meghívást elfogadván, vagy nem: az ő dolga lett volna. De mindenesetre nagy illetlenség volt őt meg nem hívni. Azoknak akik a mulasztást elkövették, melegen ajánljuk, hogy a Sásku Károly régi jönevű illetenél valamiantiquariustól méltóztatassanak megvásárolni. Bizonyosan jutányos áron jutnak hozzá. Különben a világ tengelye forog és Rákosi Viktor a körülményekhez képest jól érzi magát. Különben szombaton délután 2 órakor Rákosi Viktornál, az Angol Királynőben megjelent Dávidházy Sándor megyei aljegyző és az alispán nevében kijelentette, hogy tévedés forog fent és most ezennel meghívja a disztribúcióra. Rákosi Viktor e meghívást megköszönte, de kijelentette, hogy ő a legközelebbi vonattal Nánásra utazik, a hol biztosan tudja, hogy nagyon szívesen fogadják. A magunk részéről megjegyezzük, hogyha az alispáni hivatal esze is olyan gyorsan járna mint az aljegyzők lába, akkor jövőre is ilyen tévedéseket könnyen el lehetne kerülni.

Vármegyei tisztújítás.

Hajdúvármegye tisztújító közgyűlése délelőtt tartatott meg, minden nagyobb felindulás nélkül. Annýiban az ellenzék is méltányolták, hogy a bizottságokból nem zárták ki, mint azelőtt. Mind a választásra, mind az ehhez köthető tanulságokra még visszatérünk, most egyszerűen közöljük az ülés lefolyásáról írott tudósításunkat:

A gyűlést kevéssel 9 óra után nyitotta meg Puky Gyula főispán. A gyűlés megnyitása után Rásó Gyula alispán jelenést tett a harmadik szolgabírói járás létesítéséről, amelyre vonatkozó belügyminiszteri leiratot Wespzprémy Zoltán olvasta fel. A közgyűlés a miniszter leiratát örömmel tudomásul veszi. Ezután Rásó Gyula alispán bejelenti a közgyűlésnek, hogy úgy ő, mint tisztviselő társai miután, mandátumok lejár, lemondanak és megbízásukat a közgyűlés kezeihez visszaadják. Megköszöni azt a szíves, meleg kitüntetést, amelylyel eddig neki adóztak és mindég büszke lesz arra, hogy működésében támogatták. (Éljenzés). Puky Gyula főispán ezután a közgyűlés tartására a jegyzőkönyv vezetésével Nagy Gábor dr. tb. ügyészt, helyettesül pedig Hetey Ignác ügyvédet bízta meg.

A kijelölt bizottságba a főispán elnökével beválasztották ifj. Lengyel Imre, Ujhelyi Andor, Dalmy László, Kovács Gyula Wespzprémy István és Ujváry Béla. A kijelölt bizottság viszra vonult s negyed óra múlva elvégezte feladatát.

A főispán a gyűlést újabb megnyitva, tudomásul hozza a közgyűlésnek, hogy a kijelölt bizottság az **alispáni** tisztségre Rásó

Gyula kir. tan. eddigi alispánt jelölte, mert hisz más pályázó nem is volt.

A közgyűlés **egyhangulag újabb megválasztja Rásó Gyulát Hajdúvármegye alispánjává.**

Puky Gyula főispán meleg szavakkal üdvözölte az újabb megválasztott alispánt, a ki meghatva választott, s kijelentette, hogy ez, a hetedizben történt megválasztása esik neki a legjobban és ennek oka, hogy a közgyűlés tisztán látja őt s megvan győződve, hogy azok a rágalmak, melyeket rópiratban ellene szórtak alaptalanok, (Azt majd meglátjuk a sajtóbírói ítélete után. Szerk.) Köszöni a bizalmat s ezután is a vármegye lakosainak érdekében fog munkálkodni.

Zugó eljén volt a viszhang az alispán szavaira. Az alispán még mielőtt megköszönte a megválasztását letette a hivatalos esküt. Ezután egyhangulag, felkiáltásokkal megválasztották:

Főjegyzőnek Wespzprémy Z., **tisztügyészeknek** dr. Czeglédy Mihály, **árvaszéki elnöknek** Pénzes Sándor, **kozponi főszolgabíróknak** Orosz Sándor volt első aljegyzőt, a **szoboszlói járás főszolgabírájának** Nábráczky István eddigi főszolgabírat, a **böszörményi járás szolgabírójává** Nemes Zoltán volt II. aljegyzőt, **árvaszéki ülnököknek** Orosz Endre Pénzes Sándor és dr. Cseke Miklóst. **Első aljegyzőnek** Pakozdi Sándor t. b. főszolgabíró, **második aljegyzőnek** Dávidházy Sándor harmadik aljegyzőt, **harmadik aljegyzőnek** Dalmy Barna tb. aljegyzőt, **pénztárnoknak** Vásárhelyi Istvánt, **pénztári ellenőrnek** Ács Na y Károlyt. **Szolgabírák**ul egyhangulag megválasztották Miskolczy Lajos, Ludány Géza. A harmadik szolgabírói állásra pályáztak Fekete László és Magi Elek. Névszerinti szavazás után **egy szótöbbséggel Magi Elek**et választották meg.

Az újonnan megválasztott tisztikar ezután letette az esküt s az új tisztviselők nevében Wespzprémy Zoltán főjegyző köszönte meg a közgyűlés bizalmát.

A tisztviselők választása után a bizottsági tagok megalakítása következett.

A közigazgatási bizottságba beválasztották: Padrah Sándor, Lévy Márton, Kiss Ferencz, Dalmy László, Kovács Gyula, Wespzprémy István.

A központi választmány tagjai lettek: Wespzprémy Zoltán, Wespzprémy István, Pénzes Sándor, Kovács Gyula, Bogdán Gábor, Dalmy László, Orosz Endre, Csobány László, Farkas Pál, ifj. Móricz Pál, Padrah Sándor, Dr. Czeglédy Mihály, Ujváry Ödön, Budahazy Ödön, Ludány Lajos, Dávidházy Sándor, dr. Boda Gyula, Soltész Farkas, Berencsy János, G. Tóth Mihály, Fischbein Ignác, Ádám János, Wespzprémy Kálmán, Horváth Kálmán. A többi bizottságok választásának eredményét holnap közöljük.

Személyi hír.

Rákosi Viktor nagynevű író, a Hajdunánási választókerület Kossuth párti országos képviselője Debreczenbe érkezett és Debreczenben időzik.

A főispán üdvözlése.

Puky Gyula főispánt beiktatása alkalmából számosan üdvözölték. A sok üdvözlő távirat közül felemlítjük Hegedűs Sándor, Darányi Ignác miniszterek, Zsilnizky államtitkár, Szmrecsányi Jenő a közigazgatási bíróság tanácselnökének, dr. Thaly Kálmán képviselő, Pongrácz Jenő üdvözölték táviratban az új főispánt. Rákosi Viktor Hajdunánás orsz. képviselője — kit nem hívták meg az installációra — a következő táviratban üdvözölte az új főispánt.

„Örömmel üdvözölöm a Puky Gyula méltó sarját nemes Hajdúvármegye főispáni székén. E derék hajdunépet megtanultam becsülni, szeretni s örvendek mikor sorsának intézésében döntő szerep jut oly kitűnő férfiaknak mint méltóságod.”

Ezeket kiül még számosan üdvözölték táviratban s levélben Puky Gyula főispánt.

Érdekes cégváltozás

ezímen emlékeztünk meg B. Békéssy Rózsa urhölgy gyári vállalatában történt változásról. Ezen hirbe egy bosszantó toll botlás csuszott be, mennyiben az új cégbe, mint társ olyant is nevezünk meg, ki távol áll attól. A virágzó szappangyári vállalat „Békéssy Rózsa és Társa” ezímen jegyeztetik ezután, ezen társ pedig egyedül Sesztina Jenő vas nagykereskedő. Virágzó sikereket kívánunk e gyökeres debreczeni magyari vállalkozásnak.

Eljegyzés.

Wallerstein Aladár, Wallerstein Fülöp fiaii cég beltagja eljegyezte Eickhorn Magit kisasszonyt. Eickhorn Lajos földbirtokos leányát Liptó-Szt.-Miklósról.

Az új főispán kinevezései a vármegyénél.

Puky Gyula főispán a mai vármegye tisztújító közgyűlésen eddigi szolgálataik jutalmazásául tb. ügyészekké Simonffy István, dr. Popper Mór, Malatinszki József, Major Gyula és Berencsy János ügyvedeket, tiszteletbeli főszámvevőnek Rásó János számvevőt, tiszteletbeli főszolgabírákká Miskolczy Lajos, Ludány Géza gróf Dégenteld Pál szolgabírákat, t. b. szolgabíróvá Rózsa Ernő gyakornokot és dr. Várady Szabó Jánost tb. aljegyzőnek kinevezte.

Elveszett pénztárca.

Vasárnap f. hó 29 én d. u. 5 és 6 óra között a színháztól Riesz ezukrázdáig elveszett, egy női pénztárca 12—14 kor. továbbá 3 kis kulcsal és egy postai földadós levéllyel. A megtalálót kéri dr. Kardos Samuné, hogy a kulcsokat és levényt a tárczával együtt (Piacz-utca 58) átadni szíveskedjék, míg a pénzt jutalomdíj fejében az illető magánuk megtarthatja.

Egy fiatal asszony halála.

Sulyos csapás érte újabb városunk egyik köztisztelőben álló polgárát K a t z Jakab nagykereskedőt. Mintegy három hét előtt veje P a p p Lajos árvaszéki ülnök, most pedig legifjabb leánya Frida, férjezett Drucker Sándorné hunyt el. Az elhunyt 23 éves volt, két év előtt ment férjhez. Másfél év óta betegeskedett, hosszú és kínos szenvedéseitől csütörtön este szabadította meg a halál. Az oly fiatalon elhunyt asszonyt tegnap delelőtt temették el szüleinek Arany János u. lakásáról a közönség nagy részvéte mellett. A ravatal felett Krausz főrabbi mondott megható gyászbeszédet. Az elhunytat az izr. sirkertben helyezték örök nyugalomra.

Értesítés.

Az ágost. hitv. evang. egyház tagjai értesítettnek, hogy az új énekeskönyv, mely karácsonykor lett bevezetve, a lelkész hivatalban kapható példányonként 2 koronáért. Az elnökség.

Tanai Frigyes bucsuzása.

A művészetek rendkívüli fontossága mindig abban állott s abban fog állani, hogy hatásuk általános, nem szorítkozik egyes társadalmi osztályokra, nem még egyes népekre, sőt korszakokra sem. Homérosz talán közvetlenebb hatással volt korára és a görögökre, mint ránk; de költészetének bübája minket is magával ragad. Vagy, hogy a magunk életéből vegyünk példát: Arany János költeményeit, Petőfi dalait egyforma gyönyörűséggel élvezte, élvezni és fogja élvezni minden magyar ember, úgy a felső tizezer, mint a föld röghöz tapadt népe. De élvezik azok az idegen népek is, kiknek a nyelvére le vannak írva a költemények fordítva. A Jókai Uj Földesuráért az amerikaiak nem kevésbé lelkesednek, mint a Tisza mellett lakó magyarok. Csokonai Dorottya épen úgy felel bennünket a prózából, mint közvetlen kortársait s a görög szobraszat, építészet emlékeihez hódoló tisztelettel jár a legnemesebb élvezetekért a mai kor elfásult lelkű embere is. Mert a művészetben, amellét, hogy az mindig korának szól első sorban, mindig van valami, ami örök, ami mindenkinek szól, ami az emberek változhatatlan lényegét érinti, ami ez emberekhez szól általában. S minél tökéletesebb a művészet, annál inkább megvan ez az általános hatása. Természetesen ez alól nem lehet kivétel a színművészet sem. Ez ugyan mindig egyes korokhoz van kötve, de mégis lehet általános olyan értelemben, hogy a néző közönség minden rétegét meg tudja ihletni.

Az az igazi színész, aki nemcsak a páholyok kényesebb izlésű közönségét, hanem a karzat csiszolatlan kedélyvilágát is izgalomba tudja hozni; aki a páholyokkal egyszerre leköti a karzatot úgy, hogy a finomult izlésű művelt embernek keztyűs kezét s a kézműves kérges tenyerét egy s ugyanazon eszközökkel indítja tapsra. Az ilyen színész természetesen nem mindennapi jelenség, aminthogy az igazi művész nem minden bokorban terem. De aztán az ilyen színész nem is szorul fogadott tapsolókra, nem reklámra, mert az igazi művészi tehetségnél nincs hathatóságú reklám.

S hogy ez így van, semmi sem bizonyítja jobban, mint a tegnapi színházi este, amikor színtársulatunknak egy igazi művész vett bucsut a debreczeni közönségtől. Tanay Frigyes bucsufellepte igazi diadala volt az igazi művészetnek s a közönség tévütré nem vezethető izlésének. Két dolog bizonyos: dött be minden gondolkodó előtt a tegnapi estén: az egyik az az eszhetikai tanulság, hogy a valódi művészet általános; a másik az az örömdetes tapasztalat, hogy a mi türelmes közönségünknek ki lehet ugyan szurni komisz előadásokkal is a szemét, de a valódi művészet iránt tud igazán lelkesedni. Mert a Tanay bucsuzása a színművészet diadala volt első sorban a kontárság felett. Tanay művész a szó igazi értelmében.

Meg van hozzá első sorban az istenadta tehetsége. Az emberi gyarlóságoknak élesebb szemű vizsgálója kevés van nála. Tekintetével behatol a személyesített egyének veséibe, átéli azoknak egész lelki világát, belemélyed viszonyaiba, s a lélek mozgatait a legegyszerűbb, a legtermészetesebb, de épen azért a leghatásosabb eszközökkel interpretálja. Ő nagyon jól tudja annak a horációsi elvnek az igazságát, hogy a hatást nem külső eszközökkel, hanem a léleknek valóságos megmozdulásával lehet elérni, hogy ha az előadó művész lelke izgalomba jön, a külső jelek önként és természetesen jönnek minden előzetes számítás nélkül. Tanaynak mindegy, akár Kácsa cigányt, akár a pökhendi francia

országgyűlési képviselőt, akár a leleményességben kifogyhatatlan vándorszínészt kell alakítania; akár a bamba zongoramester. akár az előkelő, mindent fitymáló bonvivant szerepét vállalja magára: egyképpen jó miadenütt és mindég, — mert természetes. S ez nem azt jelenti, hogy Kácsa cigány, a képviselő, a vándorszínész és a többi csakágyan olyan, a milyennek Tanay mutatja; még azt sem jelenti, hogy a dráma-mű szerzője olyannak gondolta, amilyennek ő megjátja. A természetesség csak azt jelenti hogy ő teljesen bele tudja magát élni szerepvilágába és úgy játja meg szerepét, ahogy az adott viszonyok között a saját egyéniségének megfelelően átélne a valóságban.

Ő nem a valóság hü másolatát adja, a mi szintén valami; hanem magát a valóságot. Ő rá nézve a darab nem egy költői alkotás, melyet neki be kell tanulnia és eljátszania, hanem egy darab valóságos élet, amelynek bajaival, eselszövényeivel, örömeivel és hőbortjaival, jó és gonosz, értelmes és buta egyénivel tényleges küzdelemben kell állania. Egy szóval Tanay művész, a ki az életet viszi a színpadra s a mesterség kopott szerszámai helyett a teremő művészet halhatatlan erejével imponál.

Jól tudta vagy legalább érezte ezt minden a debreczeni közönség, mert Tanay már jó idő óta dédelgetett kedvence volt Most, hogy a művész a színészek Mekkájába, a mindent magához vonzó fővárosba távozik: szeretetének megható módon adott kifejezést. Egyik legjobb szerepében a Liliomfiban bucsuzott a művész. Mikor kilépett a színré, szünni nem akaró tapsviharban tört ki a zúfolásig megtöltött színház minden vendége. A percekig tartó szeretetnyilvánulás láthatólag meghatotta az ünnepeltet s elfogódva vette át a tisztelőitől számára feladott gyönyörű kaméliacsokrot, a babér koszorút s az annak levelei közé dugott öt pecsétes levelet.

És az egész előadás alatt megmaradt ez a lelkes hangulat. Az első felvonás után számtalanszor hívták a lámpák elé, sőt a vasfüggöny kisajtaja is úgy működött, mint ha a legünnepeltebb primadonna bucsuzott volna. Így ment a többi felvonásokban és után is és a közönség fájdalmasan bucsuzott el a kiváló színésztől, kiből a tehetséget és mindenek felett a legfinomabb izlés, tapintat színpadi képviselőjét vesztette el. A fájdalmat csak az a jóleső öröm enyhítette, hogy legalább szeretetének impozáns kifejezést adhatott; meg az a remény, hogy találkozunk még vele színpadunkon, ha mint vendéggel is.

Az előadás maga a jobbak közé tartozott. Jó is volt a szereposztás: Nagy Gyula, Szabados, Szathmári, Sarkady, Sziklay adták a férfi szerepeket; Kállay, Szigeti Lujza, Szabó Irma a nőieket. — nem említve magát Tanayt, a ki a cím szerepet játszotta némi izgatottsággal, ami a bucsuzás izgalmaiból érthető volt. A nők között a legjobb volt Kállay és Szigeti Lujza, a kik pedig a délutáni előadásban is szerepeltek; a férfiak között Szathmári, Sziklay és kicsiny szerepükben Szabados és Sarkadi. — Sarkadi, akinek a Tanay távozásával nagyobb tere nyílik, meríthetett lelkesedést a Tanay ünnepléséből a rá váró nehéz feladatra, hisszük, hogy merített is, mert ez a fiatal színész a legjobb jelek között kezd kifejteni nem közepes tehetségét. — Töle sokat várunk, mert tehetsége határozottan van; csak szerepeit kidolgozni, azokba életet önteni türelme és lelkesedése legyen. — Abban mar most is elárulja szorgalmát, hogy szerepeit becsületesen megtanulja, s legyen az bármily kicsiny, lelkiismeretes gonddal tanulmányozza is.

Sziklay a színészet Sipulusza, elemében volt s mókáival állandó derűtségben tartotta a különben is jól hangolt közönséget. Kitűnő professor volt Szathmári is. — Az összjáték azonban nem volt jó. Ennek legfőbb okát pedig abban találjuk, hogy némelyek, mint p. o. Nagy Gyula és Szabó Irma, nem tanulták jól meg a szerepet s így az alakítás gondoljai helyett folytonosan a szöveggel kellett küzdeniök. Mindent összevéve: igen szép ünnepi színű előadás volt a tegnapi estéli, olyan, amilyenben kevés szer van alkalm a közönségnek, de a színház igazgatójának is gyönyörködni. — Komjáthy is megtanulhatta az este, ha még eddig nem tudta volna: mivel lehet biztosan telt házat csinálni.

Sok ilyen sikert kívánunk a távozó művészek s hozzá hasonló művészt a debreczeni közönségnek.

A.

IRODALOM.

Korszakos irodalmi vállalat.

Régen várt és régóta óhajtott irodalmi vállalkozásról adunk hírt olvasóinknak. A legszükségesebből, a mely egy nemzeti vagyat vált valóra.

Ezer éves küzdelmes multjában három hatalmas fegyvere volt a magyarnak. Az első mind a három: az eke, a kard, a toll. Az egyik adta az életet, a másik a dicsőséget, a harmadik a halhatatlanságot. Az eke akárhányszor pihent, s nyomor jött az országra a kardot akárhányszor kcsavarták a kézbe, vagy rozsdásodott a tokjában s akkor hervadt a dicsőség habérága. A toll nem pihent soha. Az eke mellett sem, a harcok zajában sem. S ebből a folytonos munkából megépült a magyar szellem monumentuma. Ezer éves multunk legdicsőbb emléke, a mit a nemzeti szellem teremtett a kulturális haladásnak.

Ezer éves irodalmunk minden nagy és örökbecsű költői műve együtt, ez lesz a „Magyar Remekírók“ a magyar irodalom főművei“ ezímen meginduló vállalkozás tartalma. A hogy a czime is mondja, benne lesz a könyvtárban minden író, a ki magyar, és minden munkája, a mely remek. Teljes gyűjteménye a magyar klasszikus irodalomnak ötvenöt testes kötetben, közel tizenhatszáz lapon: ez lesz a „Magyar Remekírók“ könyvtára, a melynek tervrajzával a kiadó társaság: a Franklin irodalmi intézet most a magyar olvasó közönség elé lép.

A tervezetből, a mely valóban a legnagyobb szabású, legszükségesebb és legkiválóbb irodalmi vállalkozásról szól, kiemeljük a következőket:

A könyvtár minden elhunyt nagy magyar minden nagy alkotását magában foglalja, s az egész munka valóban a magyar szellem kincsesháza lesz. A legnagyobbak: Petőfi; Arany, Tompa teljes — lehetőleg tökéletes és a leggondosabb — kiadásban jelennek meg; többi remekíróink megvalósítva, mindegyikből Mindaz, a mi örökbecsű, a minek olvasása ma is művészi gyönyörűséggel és lelki haszonnal jár, mint a megalkotás idejében.

Szerencsés gondolat volt, hogy a gyűjteményes kiadás csak a valóban maradandót adja együtt az olvasónak. A századokon keresztül megszürt izlés, a fejlett esztetika összeválogatta minden íróól mindazt, a mi valóban nagy, s mindazt együtt találja a magyar közönség a Magyar Remekírókban.

De többet is talál. Ugyancsak, a kik az összeválogatás munkáját végezték, — első rangu szakemberek és írók, — művészi méltatást és irodalmi becsü életrajzot is irtak a művekhez, s így a munka nemcsak a magyar irodalom remekeinek teljes gyűjteménye lesz, de egyszersmind a magyar irodalom legjobban megszerkesztett története.

A gyűjtemény teljes lesz és hiánytalan Balassától Aranyig minden elhunyt magyar író műveit összefoglalja. A kiadó minden magyar remekíró kiadási jogát megszerezte, sőt a legtöbbjének egyedüli kiadási jogát. Így Arany János, Arany László, Vörösmarty Mihály, Tompa Mihály, Garay János, Bajza József, Czuczor Gergely, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Vajda János, csakis ebben a gyűjteményben jelenhetnek meg, s más kiadónak munkáiknak a kinyomatására joga nincsen.

A Magyar Remekírók kötetét minden egyes író pompás arcképe fogja díszíteni. — Egyébb képek nem lesznek a gyűjteményes könyvtárban. Ez is szerencsés eihatózásnak mondható. Egyfelől kiadóak íróit illusztrálnia szinte lehetetlen. Nem a megrendelés, hanem az ihlet szüli a művészi alkotásokat. Évtizedeken, néha századokon keresztül a képzőművészet maga-magától megteremt az irodalom művészi megtestesítését. Egy elhatározás erre azonban nem elegendő, a gyűjteményes kiadás pedig nem alkalmas forma. Olvasásra szánt, apró, közben tartható könyvekben elvész a művészi illusztráció meg akkor is, ha azt már megteremtette a művészi alkotás. . . . Hátha még nincsen is meg . . .

Még két névsort teszünk ide végzetül.

A gyűjteményben együtt van irodalmunk minden kimagasló alakja: Arany János, Arany László, Bajza, Balassa, Berzsenyi, Csiky Gergely, Csokonai, Czuczor, Deák Ferencz, Eötvös, Fazekas, Garay, Gvadányi, Gyöngyössy, Kármán, Katona, Kazinczy, Kemény Zsigmond, Kisfaludy Karoly, Kossuth, Kölesey, Madach, Mikes, Petőfi, Széchenyi, Szigligeti, Teleki László, Tompa, Vajda, Vörösmarty, Zrínyi stb. — Ez az egyik névsor.

A másik névsor azoké az élő kitűnőségeké, a ki a volt költők műveit kibocsátják, bevezetéssel, életrajzzal, méltatással, jegyzetekkel ellátják. Ezek: Alexander Bernát, Bedics Ferencz, Bánóczy József, Bayer József, Beöthy Zsolt, Berzeviczy Albert, Endrődi Sándor, Erdélyi Pál, Erődi Béla, Fraknói Vilmos, Gyulai Pál, Heinrich Gusztáv, Koroda Pál, Kossuth Ferencz, Kozma Andor, Lévy József, Rákosi Jenő, Széchy Karoly, Széll Kálmán, Váci János, Vadnai Karoly, Voinovich Géza, Zoltvány Irén. — Mindegyikük azzal az íróval foglalkozik, a kit már előbb is tüznjes tanulmány tárgyává tett.

Az eleven irodalom így nyújtja az elhunytak hallhatatlan műveit a magyar olvasónak. Az olvasó pedig — hisszük — két kézzel kap azok után a méltó és valóban nemzeti szellemi kincsek után, amiket olyan régen áhit.

Legújabb könyvek.

A Debreczen szerkesztőségébe ezen újabb, érdekesebb könyvek érkeztek be, melyeket ösmertetni fogunk.

„Áruló volt-e Görgei.“ történelmi ta-

nulmány, írta: **Csorvássy István**. Era 1 kor, 20 fillér. Nyomatott és kiadja Reich Jakab könyvnyomdájában Nagy-Szalonta, 1901. 141 oldal.

„Remény, Emlékezet.“ legújabb költemények, írta: **Bartók Lajos** (1891—1901.) A költő arcképe: Budapest Franklin-Társulat magyar irod. intézet és könyvnyomda 1902. ára 2 korona 40 fillér. 208 oldal.

Az Ujság (Ujságírás-Ujságkiadás) írták: **Sajó Aladár és Rözse Lajos**. Ára 3 korona. Budapesti Hirlap nyomdája. A hirdetésekkel együtt 175 oldalnál több.

„Agrár Album“ 1902 évre. Szerkeszti: **Buday Barna**. A „Hazánk“ karácsonyi melléklete. Budapest Stephaneum nyomása. Ára ?

CSARNOK.

Históriák a régi székely-huszárokról.

Írta: **Jancsó Benedek**.

Braunschweigi Ferdinánd és Wurmser tábor nagyok voltak 1793-ban a szövetséges hadak vezérei, de sehogyan sem tudtak boldogulni a francziákkal, kiknek a haditervet a híres Carnot csinálta s akiket Hoche és Pichegru tábornokok vezettek győzelemről győzelemre, 1793. szeptember havában Schweigenheimnál, a Rajna partján néztek farkasszemtel egymással a szövetségesek és a francziák. — Amolyan fegyverszünet-fele volt, amikor kard nem esattog, puská nem ropog, ágyu nem dörög, hanem a legénység a táborban pihen s tisztogatja fegyvereit, a vezérek pedig új haditerveken török a fejüket, hogy a fegyverszünet után megverhessék az ellenséget.

A szövetséges had egyik őrszeme hat székelyhuszárból állott, kiknek Csató káplár parancsolt. A francziák meg Lemouton őrmestert állították, ugyancsak hat svalizser társaságában velök szemközt, hadd malathassák ott egymást, ha kedvük tartja.

Szép verőfényes őszi nap volt. — A nyugati szellő a Rajna csendes mormolását távoli zene elhalló hangja gyanánt hozta a lovakat kantárszáron tartó huszárok fölébe. Csató László káplár uram teljes lelki nyugalommal gyújtott pipára s amint elnézgette a föl szálló füstkarikákat, gondolatai visszaszálltak Csikországra, de nem is épen az egész Csikországra, hanem csak egyetlen falujára s annak is egyetlen házára, abban lakó feleségére meg kicsi Laczko fiára. Ennél a gondolatnál aztán valami úgy bele nyilallott kemény katona szívébe, hogy csak úgy sajgott odabenn az a busdarab, mint v méhmarás, ha beleszakad a fulánk, Mintha szemei is megnevésedtek volna! De talán csak nem látták meg a legények, hogy könny csillant meg szemében! Mit mondana Balázs Máté, meg Csergedi Ferencz, ha látnák, hogy sir! Szerencséjére Balázs Máté meg Csergedi Ferencz nem igen sokat törődtek azzal, hogy Csató káplár szemei micsodás állapotban vannak, — mert mélységes vitalkozásba bocsátkoztak azon, hogy a köröskörül elhuzódó szép lankás hegyoldalokon, amelyeken a híres

rajnai bor terem, mennyi pityókát lehetne termesztetni egy négy vékás földön? A másik négy huszár pedig oly mélységes mélyen hallgat, mintha az óbester ur hallgatást kommandirozott volna.

A francia vör azonban nem olyan csendes, mint a székely. Lemouton őrmestert bosszantotta Csató káplár nyugalma. Gondolta magában: ez a huszár olyan egykedvűen áll ott, mintha ezen a világon már egy szál francia sem volna. De hát fegyverszünet van, nyugton kell lenni. Lemouton őrmester mégis szeretett volna valami olyan dolgot próbálni, ami nincs tiltva. Az ellenféllel való párbajt a fegyverszünet nem tiltja, tehát mérkőzésre hívja a huszárt. E szándékát közölte bajtársaival is, kik helyes és elmés dolognak találták, mert Lemoutonnál a kardot az egész svalizser-ezredben ügyesebben nem forgatta senki.

Lemouton hát átkiáltott a székelyekhez. Csató káplár nagyon hegyezte a fülét a francia szóra. Nem is igen értette meg világosan, hogy mit akar, de ama néhány francia szó segítségével, mi ráragadt a hosszas táborozás alatt, mégis csak megértette, hogy a francia duellálni akar. Tudára adta jelekkel és tőle telhető francziasággal, hogy ez időtöltés ellen neki sincs valami különösebb kifogása. De katonaeber a maga szakállára nem cselekedhetik semmit, azért hát azt mondotta Balázs Máténak:

— Eredj, Máté, lovagolj vissza a táborba s jelentsd alássan Dániel alezredes urnak, hogy mi van készülöben s kérj tőle engedelmet, hogy megverekedhessem ezzel a lánzhordta francziával.

Balázs Máté elvágatott. A francziák nem gondolták, hogy miért száguld egyik huszár vissza a táborba? Csató káplár azonban tőle telhető módon megmagyarázta, hogy a katonai régula azt kívánja, hogy jelentse be amit tenni akar és kérjen rá engedelmet. Lemouton őrmester nagyon restelkedett, hogy a magyar huszár johban tudja kötelességét, mint ő. De okos ember volt s meggondolta, hogy helyesebb lesz, ha ő is követi az ellenfél példáját.

Egy öreg felóra sem telt el. Dániel alezredes ur megérkezett néhányan magával. Még jóformán meg sem értette, hogy Csató káplárnak mibaja is akadt a francziával, mikor a francia tábor felől egy svalizser őrnagy vágatott kíséretével a helyszínre. A két főtiszt egymást katonásan üdvözölte. Nekik már könnyebben ment a beszélgetés. A francia őrnagy, mint lovagias ellenfél, figyelmeztette az alezredest, hogy Lemouton ezredében a legjobb vivó s ha ellenfele nem valami kiváló kardforgató, jobb lesz a dolgot abban hagyni. Minek tenné ki magát egy jóra való ember fegyverszünet idején a biztos halátnak, mikor azt holnap-holnapután a csaták bizonytalan veszedelmében is megtalálhatja nagyon könnyen Dániel alezredes, amit a francia őrnagy mondott, megmagyarázta Csató káplárnak is.

Csató káplár megköszönte az alezredes urnak hozzá való szives jóindulatát, de azért mégis csak instálja: mondaná meg a francia őrnagnak, hogyha már ennyiben van a dolog, hát engedné meg az őrmesternek is, hogy verekedhessék. Vége mi lesz a dolognak, azt ugyan csak a jó Isten tudja de az ő kardja sincs épen fűzfából.

A míg így beszélgettek, mind többen-többen gyűltek ki a két táborból.

— Folyt. köv. —

Neuländer férfi szabó Debreczen

BIEDERMANN palota, első emelet, baloldali lépcső.

Utánzás ellen védve 16307 sz.

Ujdonság!

Szabadalmazva Magyarországon és a szomszédos államokban.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű és kötszerész

BUDAPEST

VII. Erzsébet-körút 50.

egész új szerkezetű sérőkötőt talált fel, mely a legmodernebb technikai vívmányok között, orvosi kapacitások szerint, a legelső helyet foglalja el és e téren a legkétfeltesebbek bizonyult. Fent nevezett czégnél az összes betegápolási czikkék, kötszerek,

gummiárúk

stb. a legjobb minőségben jutányosan beszerezhetők. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Fenti címre ügyelni tessék.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Egy emeleti lakás,

mely áll 4 szoba, előszoba, hálófülke és szűkeséges mellékhelyiségekből, Arany (Kádas) u. 19 sz. a. azonnal kiadó. Úgyanott 2 pár páva is eladó.

Tanulók felvétetnek

műlakatos műhelybe Reál-u. 3 sz.

Gyönyörűen

éneklő kanári madarak változatos hangfutammal olesón kaphatók Péterfia-u. 26.

Fűszerüzlet,

igen jó forgalmu, más vállalkozás miatt eladó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Szegény iparos fiatal

leány keresetlik könnyebb házi munkára. Levelek Marjaynéhoz N.-Létára.

A piaczon

(épen a központon) egy 3 szobás emeleti udvari lakás üvegezett folyosóval és hozzátartozókkal azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Czimbalom

nagy raktár, mindennemű hangszerek bámulatos árban beszerezhetők az Alföld I. hangszerkészítőjénél, hol a készítés is megtekinthető. Tóth János főter 41. a kapu alatt.

Olesó kályhák

Meidinger rendszerűek kaphatók az Országos Tanítói Árvaházban.

Szalmát

különösen préselt rozs szalmát, nagymennyiségben vásárol Hans Eitner Leipzig. Blücherstrasse.

Leszállított árak!

Szabó Lajos fiai

czégnél.

4 1/2 mtr 120 cm. széles fekete szövet	frt 1.75
4 1/2 mtr 120 cm. széles színes szövet	frt 2.15
4 1/2 mtr 120 cm. széles divat szövet	frt 2.25
4 1/2 mtr 120 cm. széles finom szövet	frt 2.45
7 mtr jóminőségű velez hazai	2.20
1 db 6 szem. kávé abrosz	1.30
1 „ 6 „ fehér vászon terit.	2.75

Az idény legujabb divat szövetje 120 cm. Homespun és Cybeline

ezelőtt frt 2.25 és frt 2.80 most csak

1 frt és 1 frt 30 krajczár.

Valódi moskvai „Karaván Teák”,

Valódi moskvai „Popoff”

Valódi Jamaikai Rum

Valódi francia pezsgők

Valódi francia likőrök

Valódi hollandi likőrök

Valódi francia cognac

Kitünő magyar cognac

Kitünő magyar tokaji asszok

Kitünő magyar pecsenye borok

Kitünő magyar asztali borok

Kitünő magyar tea sütemények

Kitünő magyar czukorka speciálítások.

Kontsek Géza

ujonnan berendezett üzletében

Kossuth-utca 7.

Uj nagy fűszer árjegyzék kívánatra ingyen.

Alkalmi és ujévi

hasznos

ajándéktárgyakat

üveg. porcellán, majolica, china ezüst és bronz különlegességeket, valamint mindezen szakmába vágó czikket a legnagyobb választékban, a legjutányosabb árak mellett ajánl

KASZANYITZKY ENDRE

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen teljesítettek.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társai utódai czégnél

Distempiom bazár

az ujévi idényre

rendkívüli olesó áron kaphatók

Asztalneműek, vásznak, zsebkendők, nyakkendők, gallér és kézelők, harisnyák, kész fehérneműek, színes alsó szoknyák, mosó velez, francia flanel

Női ruhaszövetek.

Fekete és színes selyem. Mosó bársony. Szőnyegek. Takarók és pokróczok.

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és tisztító intézete

Debreczen, Széchenyi-utca 42-ik sz.

Mindenféle ruhák, függönyök, szőnyegek stb. kifogástalanul

festetnek és tisztítottatnak.

Bejárat az utcáról.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.